

VIDES MINISTRIJA
RĀZNAS NACIONĀLĀ PARKA ADMINISTRĀCIJA

2008.gada
publiskais pārskats

RĒZEKNE, 2009

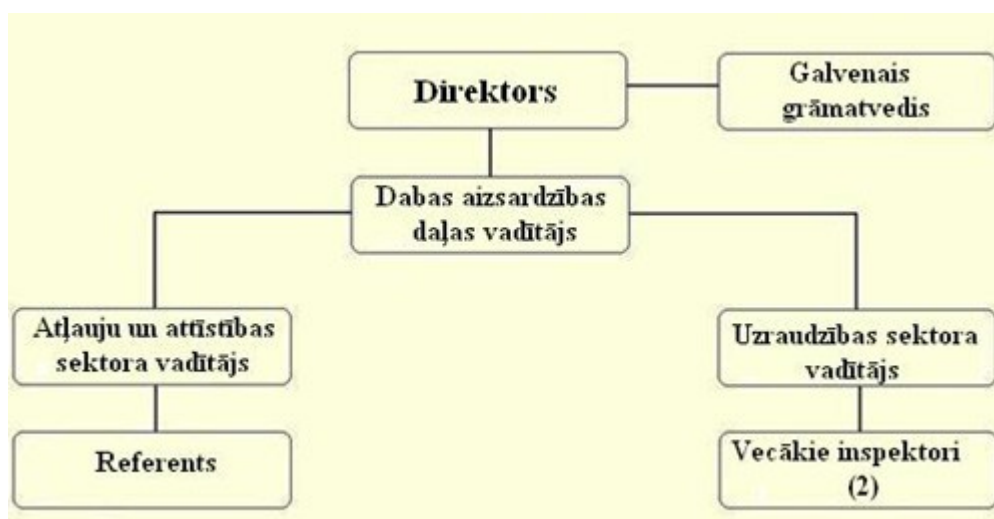
1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Rāznas nacionālā parka administrācijas juridiskais statuss un izveidošanas gads

Rāznas nacionālā parka administrācija ir Vides ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbību reglamentē Ministru kabineta apstiprināts nolikums - MK 2007.gada 3.februāra noteikumi Nr.89 „Rāznas nacionālā parka administrācijas nolikums”. Rāznas nacionālā parka administrācija ir izveidota 2007.gadā.

Rāznas nacionālā parka administrācijas darbu vada direktors. Administrācijas direktoru ieceļ amatā un atbrīvo no amata vides ministrs. Administrācijas direktors ir valsts vides inspektors.

Rāznas NPA struktūru veido vadība un viena – Dabas aizsardzības daļa, kurai pakļauti divi sektori – Uzraudzības sektors un Atļauju un attīstības sektors (1. attēls). Tieši pakļauts iestādes direktoram ir galvenais grāmatvedis un Dabas aizsardzības daļas vadītājs.

1. attēls. Rāznas nacionālā parka administrācijas struktūra.

1.2. Rāznas nacionālā parka administrācijas darbības virzieni

Rāznas nacionālā parka administrācija galvenās funkcijas noteiktas MK 03.02.007. noteikumos Nr.89 „Rāznas nacionālā parka administrācijas nolikums”:

- pārvaldīt Rāznas nacionālo parku;
- īstenot valsts dabas aizsardzības politiku Rāznas nacionālajā parkā.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Rāznas nacionālā parka administrācija veic sekojošus uzdevumus:

- kontrolē Rāznas nacionālā parka, kā arī sugu, biotopu un dabas resursu aizsardzību un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu;
- izsniedz atļaujas, atzinumus un saskaņojumus par dabas resursu izmantošanu, reklāmas izvietojumu dabā, brīvdabas izklaides, atpūtas un sporta pasākumu organizēšanu un cita veida darbību veikšanu;
- izstrādā un aktualizē Rāznas nacionālā parka dabas aizsardzības plānu, kā arī organizē tā īstenošanu;
- nodrošina informatīvo zīmju izvietojumu dabā Rāznas nacionālā parka ārējo robežu apzīmēšanai;
- organizē īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzību;
- veicina kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu;
- koordinē Rāznas nacionālajā parkā veiktos zinātniskos pētījumus un monitoringu dabaszinātņu jomā, apkopo un glabā zinātnisko pētījumu rezultātus un monitoringa datus;
- nodrošina apmeklētājiem un iedzīvotājiem informāciju par Rāznas nacionālo parku un tā aizsardzības režīmu;
- informē un izglīto sabiedrību jautājumos, kas saistīti ar dabas aizsardzību;
- sniedz teritoriju plānojumu izstrādei nepieciešamo informāciju par Rāznas nacionālo parku, kā arī sniedz atzinumus par Rāznas nacionālā parka teritorijā esošo rajona pašvaldību un vietējo pašvaldību teritoriju plānojumiem;
- saskaņā ar normatīvajiem aktiem un dabas aizsardzības plānu apsaimnieko Vides ministrijas valdījumā esošo un Vides ministrijai piekrītošo nekustamo īpašumu, kas atrodas Rāznas nacionālajā parkā;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

1.3. **Izmaiņas iestādes darbībā pārskata gada laikā**

Izvērtējot 2008.gada darba rezultātus, amata aprakstus un darba noslodzi, gada nogalē tika pieņemts lēmums par iestādes struktūras maiņu. Dabas aizsardzības daļā tika izveidoti divi sektori – Uzraudzības sektors un Atļauju un attīstības sektors. Iestādes struktūras optimizēšanas mērķis bija efektīvāk plānot darbu, kā arī paaugstināt atbildības līmeni sektoru vadītājiem.

2. RĀZNAS NACIONĀLĀ PARKA ADMINISTRĀCIJAS DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes

Tā kā Rāznas NPA ir jauna iestāde, 2008.gadā Rāznas NPA galvenā prioritāte bija **vides izglītības un informatīvie pasākumi**. Pasākumu mērķis bija sekmēt teritorijas atpazīstamību, informēt sabiedrību par Rāznas nacionālā parka vērtībām, celt vides apziņas līmeni, kā arī iedrošināt nacionālā parka iedzīvotājus izmantot teritorijas statusu uzņēmējdarbības attīstīšanai. Otrs svarīgs darbības virziens bija **stratēģiskā plānojuma dokumentu izstrāde**. Tika noslēgts sadarbības līgums ar Daugavpils Universitāti par dalību projektā "Sugu un biotopu aizsardzība Rāznas nacionālajā parkā" projekta partnera statusā. Saskaņā ar sadarbības līgumu veikta dabas aizsardzības plāna izstrādes pārraudzība. Tika noslēgts līgums ar SIA "Estonian, Lithuanian and Latvian Environment" par Rāznas nacionālā parka ainavu ekoloģiskā plāna izstrādi, kas ir otrs šāda veida plānojums Latvijā īpaši aizsargājami dabas teritorijai. Pārskata periodā Latvijas Dabas fonds ir uzsācis Rāznas nacionālā parka tūrisma attīstības plāna izstrādi ar mērķi nodrošināt līdzsvarotu un plānotu teritorijas tūrisma attīstību, saglabājot un racionāli izmantojot nacionālā parka dabas resursus un bioloģisko daudzveidību. Plāns tiek izstrādāts projekta "Ilgtspējīga dabas resursu izmantošana un apsaimniekošana Natura 2000 teritorijās – populāros un potenciālos tūrisma galamērķos" ietvaros, kurš tiek realizēts sadarbībā ar LLTA "Lauku ceļotājs".

Trešā darbības prioritāte bija **dabas aizsardzības režīma nodrošināšana nacionālā parka teritorijā**. Zivju aizsardzības pasākumu veikšanai un dabas resursu aizsardzības pasākumu nodrošināšanai tika piesaistīti sabiedriskie inspektori. Paralēli dabas aizsardzības normatīvo aktu ievērošanas kontrolei tika veikti arī pasākumi piesārņojuma slodzes samazināšanai un biotopu apsaimniekošanai.

2.2. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

2008.gadā Rāznas NPA inspektori veica ievērojami vairāk pārbaūžu nekā plānots (1.tabula). Tas saistīts, pirmkārt, ar to, ka tika pastiprināti veikta ūdens bioloģisko resursu izmantošanas kontrole, kur tika piesaistīti arī sabiedriskie inspektori. Otrkārt, pārskata periodā bija ievērojams iesniegumu skaits par dažādu darbību veikšanu nacionālā parka teritorijā, un pirms atļauju izsniegšanas saskaņā ar iesniegumiem tika veiktas arī pārbaudes dabā.

1.tabula. Darbības rezultātu plāns 2008.gadam.

Programmas, apakšprogrammas kods	Programmu, apakšprogrammu un pasākumu, rezultātu un rezultatīvo rādītāju nosaukums	Skaitis/ apjoms gadā	Izpilde 12 mēn.
1	2	3	4
24.01.07	Rāznas Nacionālais parks		
	Administratīvā darbības spēja		
	Iestāžu skaits	1	1
	Amata vietu skaits	8	8
	Vides inspektoru veiktās pārbaudes	180	580
	Informācijas stendu izveidošana, uzturēšana un atjaunošana	105	105

2.3. Informācija par pakalpojumiem

Maksas pakalpojumi pārskata periodā netika sniegti.

2.4. Pārskats par vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Pārskata periodā izvērtēta nepieciešamība un sagatavots izstrādājamās dokumentācijas saraksts, uzsākts darbs pie risku izvērtēšanas. Veikta iestādes darbības SVID analīze, uzsākta darbu plānošana sektoru līmenī un sektoru vadītāju iekšējā apmācība par vadības jautājumiem.

3. Budžeta informācija

Informācija par valsts budžeta finansējumu un tā izlietojumu atspoguļota 2.tabulā.

Rāznas nacionālā parka administrācija 2008.gadā saņēmusi valsts budžeta dotāciju no Dabas aizsardzības apakšprogrammas līdzekļiem, ieskaitot līdzekļus Latvijas aizsardzības fonda projektu īstenošanai Ls 212368 apjomā.

Dabas aizsardzības apakšprogrammas piešķirtie līdzekļi apgūti saskaņā ar Valsts Kases apstiprināto finanšu plānu 100% apjomā. Finansējums izlietots Rāznas nacionālā parka sugu un biotopu izpētes, aizsardzības un ar šo pamatfunkciju realizāciju saistīto Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācijas finansēto projektu ieviešanai.

2.tabula. Administrācijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	2007. gada faktiskā izpilde	2008.gada	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	198709	212368	212368
1.1.	dotācijas	198709	212368	212368
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
2.	Izdevumi (kopā)	198709	212368	212368
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	127039	176368	176368
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās			
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	127039	176368	176368
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	71670	36000	36000

Pārskata periodā LVAF piešķīris līdzekļus sekojošu projektu realizācijai:

„Rāznas nacionālā parka administrācijas valsts vides inspektoru materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana” – Ls 30000.

„Rāznas nacionālā parka ainavu ekoloģiskā plāna izstrāde” – Ls 24100.

„Vides izglītības darba nodrošināšana Rāznas nacionālajā parkā” – Ls 1280.

„Biotualešu uzstādīšana visnoslogotākajās Rāznas ezera pludmalēs Rāznas nacionālā parka teritorijā” – Ls 1620.

„Dabas resursu aizsardzības pasākumu nodrošināšana Rāznas nacionālā parka pārraudzībā esošajās teritorijās” – Ls 500.

„Zivju aizsardzības pasākumi Rāznas nacionālajā parkā” – Ls 3646.

„Dabas resursu uzraudzības kapacitātes paaugstināšana Rāznas NP Ežezera dabas lieguma zonā” – Ls 2100.

Pārskata periodā no LVAF kopā saņemtais finansējums sastāda Ls 63246. Finansējums izlietots pilnā apjomā.

4. PERSONĀLS

Rāznas nacionālā parka administrācijā ir 8 amata vietas (6 valsts civildienesta ierēdņi, 2 darbinieki), faktiskais strādājošo skaits – 8.

No strādājošajiem 6 ir sievietes, 2 – vīrieši. 7 strādājošajiem ir augstākā izglītība, t.sk. četriem – maģistra grāds. Personāla sadalījums pa vecuma grupām atspoguļots 3.tabulā.

3.tabula Rāznas nacionālā parka administrācijas personāla sadalījums pa vecuma grupām.

< 29 g.	30-39 g.	> 40 g.
1	2	5

Pārskata periodā darba tiesiskās attiecības ar Rāznas NPA izbeidza viens ierēdnis, uz brīvo amata vietu tika izsludināts konkurss un pieņemts darbā vecākais inspektors ar lielu pieredzi - 19 gadi valsts pārvaldes un vides aizsardzības jomā.

5. RĀZNAS NACIONĀLĀ PARKA ADMINISTRĀCIJAS KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU 2009. GADĀ

2008.gadā Rāznas nacionālā parka administrācija īstenoja pasākumu kompleksu, kura mērķis bija informēt sabiedrību par Rāznas nacionālā parka vērtībām, izglītēt un iesaistīt iedzīvotājus dabas aizsardzības jautājumu risināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā.

Lai paaugstinātu sabiedrības informētības līmeni par Rāznas nacionālā parka vērtībām un to aizsardzības aktivitātēm, izdoti šādi informatīvie materiāli:

- 8 bukletu sērija “Rāznas nacionālā parka vērtības pašvaldību teritorijās” – 300 eksemplāri par katru pagastu;

- aktualizēts buklets par Rāznas ezeru kā nacionālā parka centrālo objektu, izdevums tulkots angļu un krievu valodā, katrs variants iespiests 500 eksemplāru lielā tirāžā;
- “Ūdeņi” - buklets par nacionālā parka lielākajām ūdenstilpēm un ūdenstecēm, izdots 3000 eksemplāru lielā tirāžā;
- 2 Rāznas nacionālā parka avīzes numuri, pavasara izdevums izdots 500 eksemplāru lielā tirāžā, bet rudens izdevums – 1500 lielā tirāžā.
- 500 uzlīmes ar Rāznas nacionālā parka logo un 500 uzlīmes, kas aicina neizmantot Rāznas nacionālā parka ūdeņos kuģošanas līdzekļus ar iekšdedzes dzinējiem;
- 4 veidu kalendāri 2009. gadam;
- Rāznas NP karte (mērogā 1: 10000) 2000 eksemplāru lielā tirāžā.

Informējot par aktualitātēm Rāznas NP un atspoguļojot administrācijas darbu, publicēti 20 informatīvi izglītojoši raksti laikrakstā “Rēzeknes Vēstis”, pa vienam rakstam žurnālā “Vides Vēstis” un “Vides Gidu Avīzītē”, sagatavotas septiņas preses relīzes; sadarbībā ar Dagdas un Latgales televīziju tika sagatavoti sižeti par Pasaules ūdens dienai veltīto pasākumu, par Rāznas NP tūrisma attīstības plāna izstrādes norisi, par Mārtiņdienas svinēšanu Rāznas NP; sagatavoti videomateriāli par akciju “Saudzē dzīvību!”, sniegtas intervijas Dagdas televīzijas un Latgales radio pārstāvjiem. Parka administrācijas darbinieki strādāja kopā ar LTV raidījuma „Zaļais īpašums” veidotājiem, gatavojot sižetus par Rāznas nacionālo parku.

Popularizējot dabas aizsardzību un videi draudzīgu saimniekošanu Rāznas nacionālā parka administrācija izveidoja informatīvo stendu Iljas gadatirgum Kaunatā un Ludviga gadatirgum Ezerniekos. Miķeļdienas gadatirgum Lipuškos sadarbībā ar Mākoņkalna pamatskolas audzēkņiem tika iestudēta “Pasaka par Cūkmenu”.

Uzsākot vides izglītības darbu skolu jaunatnes vidū un attīstot sadarbību ar Rāznas nacionālā parka teritorijā esošajām mācību iestādēm, organizēti sekojoši pasākumi:

- Vispasaules ūdens diena, kurā piedalījās Kaunatas, Mākoņkalna, Lūznavas, Andrupenes un Ezernieku skolu audzēkņi un skolotāji.

- Lekciju cikls “Dabas simboli 2008” 7 Rāznas nacionālā parka teritorijā esošajās skolās.

— Rudens putnu dienas pasākums Mākoņkalna pagasta Lipuškos.

Lai iesaistītu jauniešus praktiskos vides aizsardzības pasākumos, aprīlī sadarbībā ar skolām un pagastu pašvaldībām tika organizētas Rāznas, Zosnas, Ežezera un Olovecas ezeru krastu sakopšanas talkas. 2008. gada akcijā “Vēlos tīru ezeru!” piedalījās 95 skolēni, 10 skolotāji un Rāznas nacionālā parka administrācijas darbinieki, savācot 9 m³ atkritumu. Maijā Rāznas ezera krastu Vilkakroga vasarnīcu rajonā sakopa pasākuma “Nakts ekstrēms Kaunatā” dalībnieki, kuru vidū bija jaunieši no Rēzeknes, Ludzas un Preiļu rajona skolām.

Lai popularizētu Rāznas nacionālā parka vērtības, aktualizētu tīras vides saglabāšanas ideju, kā arī iesaistītu radošus cilvēkus vides izglītības darbā, Latvijas vides aizsardzības fonda finansēta projekta „Vides izglītības nodrošināšana Rāznas nacionālajā parkā” ietvaros tika organizēts fotokonkurss, kurā piedalījās 28 konkursanti. Labāko darbu izstāde bija atklāta apmeklētājiem Rāznas nacionālā parka administrācijas telpās Mākoņkalna pagasta Lipuškos. Vēlāk fotogrāfiju izstāde tika eksponēta Rēzeknes augstskolas telpās, kā arī vairākos Rēzeknes rajona tautas namos.

Lai turpmākajā nacionālā parka teritorijas attīstībā varētu sekmīgi sabalansēt dabas aizsardzības pasākumus un teritorijas izmantošanu saimnieciskajai darbībai, administrācija organizēja 2 izglītojošus seminārus:

Sadarbībā ar Eiropas Komisijas Paplašināšanās ģenerāldirektorāta Tehniskās palīdzības informācijas apmaiņas biroju (TAIEX) organizēts seminārs pašvaldību vadītājiem, vides aizsardzības speciālistiem, valsts meža dienesta darbiniekiem, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju iedzīvotājiem, apsaimniekotājiem, izglītības iestādēm un citiem interesentiem “Natura 2000” teritoriju apsaimniekošana”. Seminārā piedalījās 50 dalībnieki, kā arī 6 vietēji un 2 ārvalstu lektori.

Projekta „Vide izglītības nodrošināšana Rāznas nacionālajā parkā” ietvaros organizēts seminārs “Ekotūrisma iespējas Rāznas nacionālajā parkā”, kura mērķis sniegt teorētiskas zināšanas par ekotūrisma, tā produktiem Latvijā un ārzemēs, norādīt uz tā iespējamo negatīvo ietekmi uz dabu, iepazīstināt ar praktizējošu ekotūrisma pakalpojumu sniedzēju pieredzi, ģenerēt jaunu ekotūrisma produktu idejas, kā arī iepazīstināt ar dokumentāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā. Semināra mērķauditorija - pagastu darbinieki, tūrisma pakalpojumu sniedzēji un citi interesenti, kuri plāno savu uzņēmējdarbību saistīt ar Rāznas nacionālā parka teritoriju. Seminārā piedalījās 31 dalībnieks.

Kopā ar citu Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijām, Dabas muzeju, Dabas aizsardzības pārvaldi un Botānisko dārzu izveidots kopējs stends starptautiskajā ekotūrisma izstādē “Balttour 2008”.

Rāznas nacionālā parka apmeklētāju piesaistei organizētas vairākas izstādes:

- Mākoņkalna pagasta floristes Jeļenas Hočevas darbu izstāde “Rāzna”,
- Sakarā ar mamuta ķermeņa fosilo atlieku atradumu Rāznas ezera austrumu krastā organizēta Latvijas Dabas muzeja ceļojošā izstāde “Senā dzīve uz Zemes”, ko apmeklēja 316 interesenti;
- Latvijas kultūrkapitāla fonda kopas ”Pūdnīku skūla” plenēra “Akminīši 2008” dalībnieku Ulda Muzikanta fotogrāfiju un Gundegas Muzikantes grafikas darbu izstāde;
- Sadarbībā ar Mākoņkalna pagasta floristēm organizēta Ziemassvētku rotājumu izstāde.

Vēsturisko gadskārtu tradīciju iedzīvināšanai sadarbībā ar Mākoņkalna pagasta padomi un zemnieku saimniecību “Rudo kumeļu pauguri” organizēts Mārtiņdienai velēts pasākums. Atbalstot zirgkopības tradīciju atdzimšanu novadā Rāznas nacionālā parka administrācija sniedza

atbalstu z/s “Rudo kumeļu pauguri” tradicionāli rīkoto zirgu pajūgu vadīšanas sacensību organizēšanā.

Ar aktualitātēm Rāznas nacionālajā parkā pastāvīgi var iepazīties administrācijas mājas lapā www.raznasnpa.gov.lv. Operatīvai un ērtai komunikēšanai ierīkots bezmaksas informatīvais tālrunis un iekārtots apmeklētāju centrs Rēzeknē.

6. PLĀNI 2009. GADAM

Lai veicinātu sabiedrības pozitīvu attieksmi pret dabas aizsardzību,

1. turpinot iepazīstināt sabiedrību ar Rāznas nacionālā parka vērtībām, plānota:
  - bukleta par Rāznas nacionālo parku izdošana;
  - bukleta par Rāznas nacionālā parka ūdensteču un ūdenstilpju hidroloģiju aktualizēšana un izdošana 3 valodās;
  - bukletu par nacionālā parka sikspārņiem un putniem izdošana;
  - informatīvo materiālu par Rāznas nacionālo parku un dabas tūrisma iespējām izdošana;
2. informējot sabiedrību par Rāznas nacionālā parka administrācijas veiktajiem darbiem, iestādes darba aktualitātēm un apkopoto informāciju, plānota:
  - informatīvi izglītojošu materiālu publicēšana Rēzeknes, Krāslavas un Ludzas rajonu vai Latgales reģiona laikrakstos vienu reizi mēnesī;
  - pastāvīga paveiktā darba atspoguļošana Rāznas nacionālā parka administrācijas mājas lapā;
  - divu Rāznas nacionālā parka avīzes numuru izdošana;
  - preses relīžu sagatavošana, interviju, foto un videomateriālu sniegšana masu medijiem.

Lai veicinātu parka iedzīvotāju, it sevišķi skolēnu rosināšanu apzinātai dabas aizsardzības rīcībai un iesaistītu tos praktiskos ar dabas aizsardzību saistītos pasākumos, 2009. gadā plānotas šādas aktivitātes:

1. informatīvo pasākumu par 2009. gada simboliem organizēšana Rāznas nacionālā parka teritorijā esošajās 7 mācību iestādēs;
2. pasaules ūdens dienai veltīta pasākuma organizēšana;
3. ezeru krastu sakopšanas talku organizēšana sadarbībā ar skolām un pašvaldībām akcijas “Vēlos tīru ezeru” ietvaros;
4. pavasara un rudens putnu dienu pasākumi;
5. Rāznas nacionālā parka atpazīstamību veicinošu pasākumu organizēšana Rēzeknes pilsētas skolās;
6. nacionālo parku dienai veltīta pasākuma organizēšana masu mediju pārstāvjiem;

7. Sabiedrisko inspektoru piesaistīšana zivju aizsardzības pasākumu veikšanai zvejas aizlieguma periodos;
8. semināra par būvniecību Rāznas nacionālā parka teritorijā esošo pašvaldību būvvaldēm organizēšana;
9. semināra “Kopīgais un atšķirīgais īpaši aizsargājama dabas teritoriju apsaimniekošanā” organizēšana sadarbībā ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu.

Lai veicinātu iedzīvotāju iesaistīšanos novada tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā, popularizēšanā un saglabāšanā, organizēt šādas aktivitātes:

1. vietējo uzņēmēju – zirgkopju sanāksmes organizēšana par priekšlikumu sagatavošanu Tūrisma attīstības plāna izstrādei;
2. “Zaļās mākslas” dienu organizēšana Latvijas kultūrkapitāla fonda kopas “Pūdnīku skūļa” plenēra “Akminiši 2009”ietvaros;
3. ekspozīcijas izveidošana par Lītavnīku mēness kalendāra dabas liegumu;
4. divu muzejpedagoģisko programmu izstrāde sadarbībā ar pašvaldības muzeju “Andrupenes lauku sēta”;
5. Mārtiņdienai veltīta pasākuma organizēšana sadarbībā ar zemnieku saimniecību “Rudo kumeļu pauguri”;
6. radošās darbnīcas un izstādes “Ziemassvētku noskaņas” organizēšana Lipuškos Mākoņkalna pagastā.

Vides izglītībā tiek plānota 2 administrācijas darbinieku piedalīšanās Vides gidu Koordinācijas centra VITILA giduursos, kā arī 3 vides izglītības programmu izstrāde.

Apmeklētāju informēšanai Rāznas nacionālā parka teritorijā plānots uzstādīt:

1. 19 informācijas standus;
2. 30 norādes uz ievērojamākajiem nacionālā parka objektiem;
3. 2 norāžu un 2 informācijas standu izvietojumu pastaigu maršrutos “Akmeņi – pagātnes liecinieki” un “Zilo ezeru spoguļu virkne zaļajos mežos”;
4. 5 katedrtipa standus un 3 norādes pie Lielā Liepukalna.

7. NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS UZRAUDZĪBA UN KONTROLE

7.1. Veikto pārbaužu skaits, veidi un rezultāti

2008.gadā visvairāk tika veiktas zvejas un maksšķerēšanas noteikumu ievērošanas pārbaudes, kā arī sūdzību un iesniegumu pārbaudes. Detalizēti inspektoru veikums atspoguļots 4.tabulā.

4.tabula. Valsts vides inspektoru veiktās pārbaudes 2008.gadā.

Nr. p. k.	Darbības raksturojums	Mērvienība	Izpildītais apjoms
1	Zvejas un maksšķerēšanas noteikumu ievērošanas pārbaudes	Skaits	252
2	Sugu un biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu aizsardzības noteikumu ievērošanas pārbaudes	Skaits	28
3	Meža aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas pārbaudes	Skaits	84
4	Vides normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes aizsargjoslās	Skaits	8
5	Savvaļas dzīvnieku aizsardzības prasību un medību noteikumu ievērošanas pārbaudes	Skaits	30
6	Citas pārbaudes (uzraudzības, plānveida)		23
7	Sūdzību un iesniegumu pārbaudes	Skaits	155
8	Izsniegti rīkojumi par veicamajiem pasākumiem	Skaits	6
		Kopā	580

Par vides aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem sodītas 13 personas, uzliktā soda nauda - 1590 Ls (5.tabula).

5.tabula. Administratīvie sodi 2008.gadā.

Nr. p. k.	Piemērotais administratīvais sods	Mērvienība	Apjoms
1.	Par zvejas un makšķerēšanas normatīvo aktu neievērošanu (LAPK 80.p.)	Skaitis	7
		Summa Ls	190
2.	Par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas prasību pārkāpšanu (LAPK 81.p.)	Skaitis	6
		Summa Ls	1400

7.2. Medības

Nacionālā parka teritorijā medību platības apsaimnieko 12 medību biedrības, kurās darbojas nedaudz vairāk kā 200 mednieku. Aktīvo mednieku skaits gan ir mazāks par 200. Lielākajai daļai šo biedrību apsaimniekojamās medību platības atrodas gan RNP, gan ārpus tā (2.attēls).

2.attēls. Mednieku biedrību apsaimniekotās platības Rāznas NP teritorijā.

Gan nacionālajā parkā, gan tam pieguļošajās teritorijās dominē izteikta mozaīkveida ainava ar lielu lauksaimniecības zemju īpatsvaru, tādēļ galvenie medījamie dzīvnieki ir stirnas un meža cūkas. Lai gan beбри sastopami praktiski visās ūdenstilpēs un to skaits ir salīdzinoši liels, bebru medību intensitāte ir samērā neliela. Tā kā daudzi zemju īpašnieki cieš no bebru darbības, bebru medību intensitāte būtu jāpalielina. Bez tam būtu jāturpina introducēto, Latvijas faunai nevēlamo sugu: jenotsuņa un Amerikas ūdeles, kā arī lapsu medības trakumsērgas izplatīšanās novēršanas nolūkā.

Kopumā tika veiktas 30 medību noteikumu ievērošanas kontroles, kuru laikā pārkāpumi netika konstatēti.

6.tabula. Medījamo pārnadžu un bebru uzskaitē Rāznas nacionālā parka teritorijā uz 2009. gada aprīli*.

Aļņi	Staltbrieži	Stirnas	Mežacūkas	Bebri
77	61	600	225	635

*Pēc Rāznas NPA datiem

Salīdzinot ar 2008. gada aprīlī veikto uzskaiti, visstraujākais populācijas pieaugums novērojams bebbriem (+ 75 īpatņi) un stirnām (+ 70 īpatņi), bet vismazākais aļņiem (+ 2 īpatņi) un mežacūkām (+ 5 īpatņi), arī staltbriežu populācijas pieaugums ir neliels (+7 īpatņi).

7.3. Rāznas nacionālā parka teritorijas un mežu uzraudzība.

Gandrīz 50 % no RNP teritorijas sastāda meži ar kopējo platību apmēram 29 581 ha. Lielākas mežu platības nacionālajā parkā atrodas Kaunatas, Andzeļu un Mākoņkalna pagastos (7.tabula). Pārējos pagastos meža platības ir ievērojami mazākas.

7.tabula. Meža zemju platības pagastos RNP pagastos.

Pagasts	Rajons	Meža platība, ha
Čornajas	Rēzeknes	2252
Lūznavas	Rēzeknes	2471
Kaunatas	Rēzeknes	6898
Mākoņkalna	Rēzeknes	4193
Andrupenes	Krāslavas	2877
Andzeļu	Krāslavas	4483
Ezernieku	Krāslavas	2596
Rundēnu	Ludzas	1651

Viens no meža ekosistēmas unikālākajiem un svarīgākajiem Rāznas nacionālā parka objektiem ir Ežezera dabas lieguma zona, kur meži aizņem 125 ha. Šajā platībā ietilpst 30 Ežezera salas, Pahatnieku pussalas ozolu audze, Piloru ozolu audze. Ežezera dabas liegums izveidojies meža un ūdens ekosistēmu mijiedarbības rezultātā, tajā konstatētas retas augu sugas.

Liegumā izauguši platlapju koku un egļu meži, boreālie meži ar minerālvielām bagātiem avotiem. Šie meži ir piemēroti daudzu putnu sugu ligzdošanai un nodrošina reto aizsargājamo augu dzīvotnes.

Lai samazināt negatīvo antropogēno slodzi Ežezera dabas liegumā, realizēts projekts „Dabas resursu uzraudzības kapacitātes paaugstināšana Rāznas nacionālā parka Ežezera dabas lieguma zonā”. Tika veiktas 12 Ežezera dabas lieguma zonas pārbaudes. Veicot pārbaudes uz Ežezera salām, Piloru ozolu audzē un Pahatnieku pussalā kopumā tika uzstādītas 20 informatīvās zīmes, kas informē par sodiem, kas paredzēti par atkritumu izmešanu. Pārbaucē laikā tika savākti arī atkritumi.

8.tabulā redzams veikto pārbaucē, kā arī sastādīto pārbaudes aktu, izdoto saskaņojumu un lēmumu skaits.

8.tabula. Mežu uzraudzība Rāznas nacionālajā parkā 2008.gadā.

Nr. p. k.	Darbības raksturojums	Mērvienība	Izpildītais apjoms
1.	Veiktās pārbaudes	Skaits	84
2.	Sastādīti pārbaudes akti par meža ciršanas saskaņošanu meža zemēs	Skaits	84
3.	Izdoti ciršanas apliecinājumu saskaņojumi meža zemēs	Skaits	211
4.	Izdoti lēmumi koku ciršanai nemeža zemēs	Skaits	66

Vides ministrijai nododamās AS "Latvijas valsts meži" valdījumā esošās valsts meža zemes materiālo vērtību un lietvedības pārņemšana no Zemkopības ministrijas ir uzsākta, bet nav vēl pilnībā pabeigta. Veikta meža kultūru agrotehniskā kopšana 14,4 ha platībā, jaunaudžu kopšana 42,7 ha platībā, augsnes sagatavošana 2,9 ha platībā, mineralizēto joslu uzturēšana 20 km garumā, robežstīgu un kvartālstīgu kopšana 60 km garumā.

Ir izveidota datu bāze par teritorijā esošajiem dižkokiem un potenciālajiem dižkokiem (31 koks), ka arī par esošajām alejām (3 alejas) Rāznas nacionālajā parka teritorijā.

7.4. Ūdens bioloģisko resursu uzraudzība.

Rāznas nacionālā parka ūdeņu platība aizņem aptuveni 14% no kopējās teritorijas. Šeit atrodas 148 ezeri un dīķi, no kuriem 125 ir lielāki par 1 ha, bet 37 ir lielāki par 10 ha. Trijos ezeros

izveidotas nacionālā parka lieguma zonas. Soloju ezera dabas lieguma zona ietver gan pašu ezeru, gan apkārt esošo teritoriju. Ežezera dabas lieguma zona ietver ezera krastā esošās Pahatnieku un Piloru ozolu audzes, kā arī Ežezera salas. Arī Rāznas ezerā esošās Zosnas līča salas noteiktas kā dabas lieguma zona. Ezeriem visbagātākie ir Rāznas nacionālā parka teritorijā ietilpstošie Andzeļu, Andrupenes, Ezernieku un Mākoņkalna pagasti. Rāznas, Zosnas, Soloja un Ežezera Rāznas nacionālā parka individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanas kontrole tiek veikta pastiprināti, jo šajos ezeros ir aizliegts pārvietoties ar jebkādiem kuģošanas līdzekļiem, izmantojot iekšdedzes dzinēju. Nacionālā parka centrālais objekts ir Rāznas ezers, kurā mīt 27 zivju sugas, starp kurām ir arī Eiropā aizsargājamās sugas, tāpēc liela daļa pārbaužu tika veiktas Rāznas ezerā.

Ūdens bioloģisko resursu izmantošanas kontroli Rāznas nacionālā parka ūdenstilpēs 2008.g. veica visi Rāznas NPA inspektori. 9.tabulā redzams veikto pārbaužu skaits, kā arī piemērotās sankcijas par normatīvo aktu pārkāpumiem.

9.tabula. Ūdens bioloģisko resursu izmantošanas kontrole.

Nr. p.k	Rādītāji	Mērv.	Izpildītais apjoms
1.	Veikti pārbaudes reidi	skaits	252
2.	Sastādīti pārbaudes akti	skaits	252
3.	Sastādīti izņemšanas protokoli	skaits	79
4.	Nomaksāti administratīvi naudas sodi	skaits	7
		Ls	190
5.	Pieņemti lēmumi par zvejas rīku iznīcināšanu	skaits	3

Laika posmā no 2008. gada janvāra līdz gada beigām Rāznas NP ezeros izņemti 579 nelikumīgi zvejas rīki- (4670 metru nelikumīgu zvejas tīklu, murdi- 216 metru kopgarumā, 310 ūdas un 9 vēžu ķeramie krītiņi). Pārbaudes tika veiktas arī kopā ar valsts policijas pārstāvjiem, sabiedriskajiem vides inspektoriem, kā arī bija piesaistīti aktīvākie Mākoņkalna pagasta iedzīvotāji.

Rāznas nacionālā parka administrācija sadarbībā ar Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Rēzeknes kontroles sektoru, Valsts policiju un sabiedriskajiem inspektoriem 2008.gada 25.-26. aprīlī rīkoja zivju resursu aizsardzības akciju "Saudzē dzīvību." Tika izveidotas astoņas operatīvās vienības, kas veica ezeru kontroli, no tām sešas operatīvās vienības darbojās Rāznas nacionālā parka teritorijā. Rāznas NP teritorijā tika apsekoti 12 ezeri- Bižas

ezers (Andrupenes pagastā), Bižas ezers (Rundēnu pagastā), Dubuļu ezers, Ežezers, Idzipoles ezers, Ismeru ezers, Kaunatas ezers, Pārtovas ezers, Rāznas ezers, Salāja ezers, Viraudas ezers un Zosnas ezers.

Akcijas laikā Rāznas NP teritorijā tika konstatēti arī pārkāpumi- tika izņemti 7 tīkli un 14 murdi, sastādīts viens administratīvā pārkāpuma protokols par makšķerēšanas noteikumu neievērošanu un divi administratīvā pārkāpuma protokoli par nelikumīgu zvejniecību Salāja ezerā, kam ir noteikts dabas lieguma statuss.

Realizēts projekts „Dabas resursu aizsardzības pasākumu nodrošināšana Rāznas nacionālā parka pārraudzībā esošajās teritorijās”. Projekta mērķis - samazināt negatīvo antropogēno slodzi, ierobežot maluzvejniecību tuvumā esošajās aizsargājamās teritorijas – dabas liegumos „Istras ezers”, „Pildas ezers”, „Asūnes ezers”, „Čertoka ezers”, „Ojatu ezers”, „Rušona ezera salas” un dabas parkos „Adamovas ezers”, „Istras pauguraine”, „Kurjanovas ezers”, „Cārmaņa ezers”, „Dridža ezers”, „Cirīša ezers”. Rāznas NPA inspektori, kopā ar sabiedrisko vides inspektoru veica 22 pārbaudes. Izņemti 1290 metri nelikumīgu zvejas tīklu un viens murds.

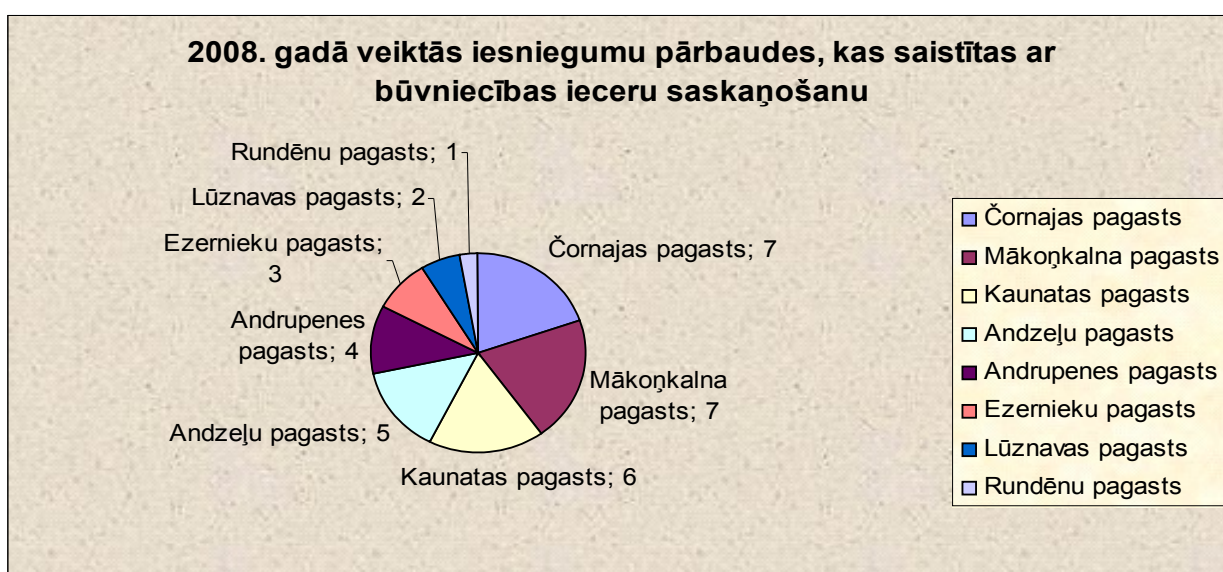

7.5. Būvniecība.

2008. gadā būvniecības intensitāte, salīdzinot ar 2007. gadu, ir samazinājusies. Ir samazinājusies atpūtas (vasaras) māju būvniecība, vairāk tiek būvētas saimniecībā izmantojamās ēkas.

Kopumā 2008. gadā, veicot iesniegumu pārbaudes, kas saistītas ar būvniecību, tika sastādīti 35 pārbaudes akti.

2.attēlā atspoguļotas ar būvniecību saistītās iesniegumu pārbaudes Rāznas NP teritorijā esošajos pagastos. 2008. gadā nevar atzīmēt kādu pagastu, kur notiktu izteikti intensīvāka būvniecība. Visvairāk iesniegumu pārbaudu veikts Čornajas pagastā- 20% un Mākoņkalna pagastā- 20%, nedaudz mazāk iesniegumu pārbaudu veikts Kaunatas pagastā- 17% un Andzeļu pagastā- 14%, bet vismazāk iesniegumu pārbaudu veikts Rundēnu pagastā- 3%. Arī 2007. gada situācija pēc iesniegumu skaita, kas saistīti ar būvniecību, pa pagastiem ir līdzīga- izteikti vairāk iesniegumu pārbaudu veikts Čornajas pagastā- 49%, bet no Rundēnu pagasta nav saņemts neviens iesniegums.

2.attēls. Būvniecības ieceru saskaņošana Rāznas nacionālajā parkā 2008.gadā.

7.6. Pārskats par teritorijas apsaimniekošanu.

Galvenās darbības jomas 2008. gadā:

- infrastruktūras apsaimniekošana un uzturēšana Rāznas NP teritorijā;
- materiāltehniskās bāzes nostiprināšana.

7.6.1. Infrastruktūras apsaimniekošana un uzturēšana Rāznas NP teritorijā.

Lai nodrošinātu Rāznas nacionālā parka teritorijas vizualizēšanu dabā, 2007. gadā tika uzstādītas 105 administratīvās robežzīmes (ar ozollapas piktogrammu) un 9 informatīvās ceļa zīmes ar

uzrakstu „Rāznas nacionālais parks” uz valsts autoceļiem. 2008. gadā tika veikta regulāra robežzīmju pārbaude, tika nomainītas 23 administratīvās robežzīmes.

Lai izvietotu informāciju Rāznas nacionālā parka teritorijas apmeklētājiem, tika uzstādīti 20 divdaļīgie informācijas stendi, kas atbilst Dabas aizsardzības pārvaldes izstrādātā ĪADT vienotā stila prasībām.

Lai mazinātu antropogēno slodzi Rāznas NP teritorijas iecienītākajās apmeklētāju vietās, tika realizēts Latvijas vides aizsardzības fonda finansiāli atbalstīts projekts par portatīvo sanitāro mezglu (biotualetes) un atkritumu konteineru uzstādīšanu. Kopumā tika uzstādīti 5 portatīvie sanitārie mezgli un 5 atkritumu konteineri, ko atpūtnieki varēja lietot līdz septembra beigām.

Vislatvijas talkas ietvaros Rāznas NPA darbinieki sakopa Ežezera salas, tika savākti atkritumi, ko ar grūtībām varēja satilpināt automašīnas kravas kastē. Lai turpmāk brīdinātu piesārņotājus, uz salām tika uzstādītas 20 informācijas zīmes, kas informē par piemērojamajiem sodiem, zīmes izgatavotas LVAF finansētā projekta „Dabas resursu uzraudzības kapacitātes paaugstināšana Rāznas nacionālā parka Ežezera dabas lieguma zonā” ietvaros. Vēl 10 informatīvās zīmes tika uzstādītas Rāznas NP teritorijā.

Rāznas NPA darbinieki kopā ar brīvprātīgo jauniešu grupu 2008. gada novembrī plānotā pārgājienā maršruta – „Akmeņi – pagātnes liecinieki” posmā izcirta nepilnu kilometru garu taku, pa kuru var piekļūt savdabīgiem akmeņiem - Plakanajam akmenim, Āža mugurai un valsts nozīmes kultūras piemineklim – Jaunstašuļu Velnapēdai. Tika salabotas arī laika zoba bojātās kāpnes Mākoņkalnā, izcirsti krūmi, kas traucē izbaudīt skaisto skatu no kalna virsotnes, un salasīti apmeklētāju atstātie atkritumi.

7.6.2. Materiāltehniskās bāzes nostiprināšana.

Rāznas NP administrācija 2008.gadā Rāznas NP administrācijas inspektoru materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanai un veikspējas paaugstināšanai ir iegādājusies:

- vienu dienesta apvidus automašīnu;
- motorlaivu.

Lai uzlabotu darba apstākļus, kā arī apmeklētāju ērtumam tika veikti remontdarbi Rāznas NP administrācijas telpām Rēzeknē un Lipuškos.

7.7. Biotopu apsaimniekošana.

Rāznas ezeram raksturīgi smilšaini un oļaini krasti, kur veidojas unikāli biotopi. Patlaban ezeru apdraud aizaugšana, ko izraisa saimnieciskās darbības radītā barības vielu ieplūde. Lai pasargātu ezeru no aizaugšanas un veidotu vizuāli pievilcīgu ainavu, LIFE projekta "Sugu un biotopu aizsardzība dabas parkā "Rāzna"" ietvaros Rāznas ezerā tika nopļauti 16 ha niedru. Ir paredzēts turpmāk veikt pētījumus, kas ļautu spriest par niedru pļaušanas ietekmi uz ezera trofisko stāvokli.

Litavnīku mēness kalendāra dabas lieguma teritorijā tika nopļauta zāle un izcirsti krūmi 1 ha platībā, kas ne tikai pasargā pļavas no aizaugšanas, bet arī padara teritoriju pieejamāku apmeklētājiem.

